1974

ZDENKO KOLACIO

LIPOVČEVA PLASTIKA ZA NOVE URBANE PROSTORE

U nas je na žalost rijetkost da se nova gradska naselja na vrijeme potpuno urede, odnosno opskrbe svim onim nužnim sadržajima neophodnim stanovnicima za organiziran život. Uvijek ponovno moramo slušati oštre primjedbe zbog pomanjkanja adekvatnih prostorija za smještaj male djece, za prosvjetu i odgoj, za kulturni i zabavni život omladine, a često i oni skromni pješčanici za igru najmanjih stanovnika novih naselja nisu realizirani. No najgore prolaze stariji ljudi, jer se njima namijenjeni objekti grade s ogromnim zakašnjenjem.

Zbog svega toga opravdano nas obraduju slučajevi, doduše vrlo rijetki, kad nekome uspije (!) da novo gradsko naselje potpuno dovrši, logično u razumnom roku. Takav primjer tada ističemo kako bismo pokrenuli one čija bi briga morala biti da se jednom izgrađeni, odobreni i od društvenih institucija doneseni planovi, smišljeno i dokraja realiziraju jer je to neizbježiva obaveza prema mnogobrojnim obiteljima, djeci i odraslima kojima je novo naselje namijenjeno.

No naše zadovoljstvo još je i veće kad se u nekom novopodignutom predjelu grada, u njegovim prostorima, pojavi neko likovno djelo. Sjetimo se samo nedavnog »otkrića« prve skulpture u južnom Zagrebu, rada kipara Stipe Sikirice u Parku mladenaca. Kao da nam je taj događaj unio nade i obećanja da će se naši zagrebački novi prostori uskoro ipak oplemeniti djelima suvremenih umjetnika. — Što znače likovna djela u novim naseljima najbolje nam govore neka ostvarenja iz drugih naših gradova, a posebno u novim naseljima Stockholma, Beča, Anversa itd.

Iz ovih razloga osobito nas je obradovala izložba slikara i kipara Vaske Lipovca, održana u lipnju mjesecu u Splitu. Autor je naime čitavu izložbu koncipirao tako da posebno ukaže na moguće likovno-plastične intervencije u pojedinim do sada ostvarenim predjelima Splita III.

Prvi poticaj da se zainteresira za ovu tematiku dobio je Lipovac čini se prilikom rješavanja zadatka da na Jadranskoj magistrali, na nov, kulturan i likovan način zainteresira svojom plastikom za ugostiteljsko-hotelske objekte predivne obale Brela. Postignute rezultate svojih istraživanja proširio je na spomenuti novi predio Splita. No kod toga nije posvećivao pažnju samo obliku već i novim materijalima koje bi mogao primijeniti. Tako je eksperimentirao s objektima građenim i izvedenim iz azbesta s fasadexom ili plastičnom žbukom, bojanim poliesterom, a i štokovanim betonom. Na tom istraživačkom radu pomogli su Lipovcu i poduzeća koja valja spomenuti (jer to nije baš tako čest slučaj): R. O. Jugoplastika — Split, ZOOUR Termoprerada — Komiža i Inženjering — Split.

Svoje je skulpture Lipovac složio u vertikali, a komponirao ih je sa četiri, pet i više raznih elemenata, koji se ponavljaju i variranjem sve dovode u smišljene i suvisle međusobne i prostorne odnose. Sve su to oble forme, polukugle ili sploštene kugle, prerezane u vertikali ili horizontali, da bi kroz neke pauze ili distanciranja, sjenama ili prodorima u dubinu pridonijele igri volumena. Primijenjena polihromija kao da u tu plastiku unosi nešto od dječjih radosnih igrački i mnogo želje da obraduje čovjeka novih gradskih naselja.

Sve to, sva ta igra, izrečeno je jednostavnim sredstvima, pa postignuta plastična igra nosi mnogo optimizma, radosti i nade. Pa zar nova naselja ne gradimo u želji da stanovnicima pružimo temelje za optimizam i radost u životu?

Da bi svoju zamisao dokraja naglasio i istakao, Lipovac je plastike unio u nove prostore Splita III i ovdje pronašao adekvatno mjesto, u Ulici braće Borozan, i tu ih snimio (foto: M. Tudor), da tako konkretnim primjerom pokaže što i gdje, pa i kako se može poduzeti da novi prostori grada ne budu novi samo arhitekturom već i likovnim djelima.

Prezentiranje ove izložbe i u drugim našim gradovima bilo bi svakako korisno. Možda bi napokon pokrenulo neke duhove što su se uspavali na svojim zadacima, pa su zaboravili na opravdanu potrebu humaniziranja novih naselja gradova.

Vasko Lipovac: Skulptura u Ulici braće Borozan u Splitu III (prijedlog) **foto: Mladen Tudor**

